

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«27» червня 2024 року

№ 60/76-р/к

справа № 397/60/67-рп/к.24

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Товариство з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВВОДА» (далі – ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», Товариство) у період з квітня 2021 року по травень 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення встановлювало умови щодо комерційного/ розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R=800 (метрологічний клас точності «D»).

За результатом розгляду справи № 397/60/67-рп/к.24 (далі – Справа) такі дії ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» накладено штраф у розмірі **50 000** (п'ятдесят тисяч) гривень, а також зобов'язано у двомісячний строк з дати отримання рішення припинити зазначене порушення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 5 календарних днів з дня його припинення з наданням підтвердних документів.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 397/60/67-рп/к.24 про порушення ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» законодавства про захист економічної конкуренції, та подання Третього Відділу досліджень і розслідувань від 24.05.2024 № 60-03/159-П з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:**1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ**

- (1) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) з метою виконання завдань покладених Законом України «Про Антимонопольний комітет України», здійснює державний контроль за дотриманням водопостачальними організаціями (водоканалами) вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (2) Під час здійснення вищевказаного контролю Відділенням було направлено до ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» вимогу про надання інформації від 09.02.2024 № 60-02/568.
- (3) Листом від 26.02.2024 № 1-03/09-693 (вх. Відділення від 27.02.2024 № 60-01/768) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» надало відповідь на вищевказану вимогу.
- (4) Відділенням було направлено до ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» вимогу про надання інформації від 28.02.2024 № 60-02/829.
- (5) Листом від 13.03.2024 № 1-03/09-878 (вх. Відділення від 15.03.2024 № 60-01/1028) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» надало відповідь на вищевказану вимогу.
- (6) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 01.05.2024 № 60/67-рп/к розпочато розгляд справи № 397/60/67-рп/к.24 за ознаками вчинення ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (7) Листом від 01.05.2024 № 60-02/1890е на адресу ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» (**«Інформація доступ до якої обмежено»**) було направлено копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 01.05.2024 № 60/67-рп/к про початок розгляду справи № 397/60/67-рп/к.24.
- (8) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0690047935055 лист від 01.05.2024 № 60-02/1890е (штрихкодний ідентифікатор № 0600915984956) було вручено за довіреністю 08.05.2024.
- (9) Відділенням було направлено до ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» вимогу про надання інформації від 08.05.2024 № 60-02/2030е.
- (10) Листом від 17.05.2024 № 1-03/09-1493 (вх. Відділення від 20.05.2024 № 60-01/1878) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» надало відповідь на вищевказану вимогу.
- (11) Відділенням було направлено до Головного управління ДПС у Київській області лист про надання інформації від 08.05.2024 № 60-02/2031е.

(12) Листом від 14.05.2024 № 9799/5/10-36-04-04-05 (вх. Відділення від 16.05.2024 № 60-01/1194кі) Головне управління ДПС у Київській області надало відповідь на вищевказаний лист.

(13) За результатами збору та аналізу доказів у Справі складено подання від 24.05.2024 № 60-03/159-П про попередні висновки (далі – Подання).

(14) Листом від 24.05.2024 № 60-02/2461е до Товариства було направлено копію Подання.

(15) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0690051896455 лист від 24.05.2024 № 60-02/2461е (штрихкодний ідентифікатор № 0600923905704) вручено за довіреністю 28.05.2024.

(16) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» листом від 06.06.2024 № 1-03/09-1802 (вх. Відділення від 07.06.2024 № 60-01/2144) надало заперечення до змісту Подання.

2. ВІДПОВІДАЧ

(17) Відповідачем у Справі є ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» (*«Інформація доступ до якої обмежено»*); ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація доступ до якої обмежено»*).

(18) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» є *«Інформація доступ до якої обмежено»* (код за КВЕД *«Інформація доступ до якої обмежено»*).

(19) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» 18.06.2013 була видана ліцензія на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, строк дії якої становив з 07.06.2013 по 06.06.2018. В подальшому 15.02.2018 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг прийняла постанову № 177 «Про переоформлення ліцензії на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, виданої ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА». Відповідно до пункту першого вказаної постанови, видану ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» ліцензію *«Інформація доступ до якої обмежено»* № *«Інформація доступ до якої обмежено»* на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення було переоформлено на безстрокову.

(20) Листом від 13.03.2024 № 1-03/09-878 (вх. Відділення від 15.03.2024 № 60-01/1028) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» повідомило, що надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*.

(21) Тобто, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

(22) Відділенням здійснено дослідження становища ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються)

ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), керуючись Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(23) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(24) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

(25) Під час визначення об'єктів аналізу Відділення виходило з того, що підставою для складання цього подання стало виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» за результатами здійснення державного контролю за дотриманням водопостачальними організаціями (водоканалами) вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(26) Тобто, об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- суб'єкт господарювання – ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА»;
- товар – послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

Інша господарська діяльність Товариства, крім надання вказаної послуги, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи.

(27) Згідно з пунктом 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(28) Відповідно до пункту 1 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі –

Правила № 690) цими правилами регулюються відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.

(29) Невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(30) Порядок користування системами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, що затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97) та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (далі – Правила № 190).

(31) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надаються Товариством на платній основі, а отже є товаром відносно якого визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

(32) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.2. Споживчі характеристики

(33) Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

(34) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

(35) Згідно з пунктом 29 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

(36) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг регулюють Правила № 690.

(37) Пунктом 7 Правил № 690 визначено, що виконавець забезпечує безпечно та безперервне постачання питної води споживачу, якість та тиск якої повинні відповідати вимогам законодавства та умовам договору.

(38) Пунктом 8 Правил № 690 визначено, що параметри якості питної води повинні відповідати вимогам державних санітарних норм і правил на питну воду.

(39) Значення тиску питної води повинно відповідати параметрам, встановленим державними будівельними нормами.

(40) Згідно із пунктом 9 Правил № 690 виконавець забезпечує постачання питної води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:

- індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем – до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
- за колективним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуг виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).

(41) Відповідно до пункту 10 Правил № 690 визначення кількості та якості (щодо тиску) послуг здійснюється відповідно до умов договору:

- за показаннями вузла комерційного обліку послуги та іншими засобами вимірювальної техніки – для колективного договору, договору з колективним споживачем, договору з власником (користувачем) будівлі, індивідуального договору;
- з урахуванням показань вузла (вузлів) розподільного обліку послуги (у разі їх наявності) – для індивідуальних договорів про надання послуг з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем.

(42) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» технічні умови - це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем водопостачання, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(43) Згідно з положеннями статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води (далі – підприємства питного водопостачання) має право, зокрема, видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.

(44) Відповідно до положень статті 29 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» нормативом у сфері питної води та питного водопостачання є, зокрема, технічні умови.

(45) У технічних умовах зазначаються:

- а) найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника, вид будівництва,

нормативні терміни проектування і будівництва;

б) відомості про джерела питного водопостачання;

в) місце приєднання до водопровідних мереж, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;

г) основні розрахункові інженерні параметри системи питного водопостачання, що включають:

гарантовану кількість і якість питної води;

тиск у місці підключення.

(46) Порядок розроблення та затвердження технічних умов у сфері питної води та питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

(47) Пунктом 24 частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» визначено, що технічні умови - комплекс умов до інженерного забезпечення систем водовідведення, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(48) Відповідно до статті 24 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.

(49) У технічних умовах на приєднання до систем централізованого водовідведення зазначаються:

- найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника;
- вид будівництва, нормативні строки проектування і будівництва;
- місце та спосіб приєднання до мереж централізованого водовідведення, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;
- відомості про місце скидання очищених стічних вод;
- основні розрахункові інженерні параметри системи централізованого водовідведення, що включають:
 - кількість, якість і режим надходження стічних вод;
 - тиск у місці підключення;
 - умови скиду очищених стічних вод.

(50) Основною споживчою характеристикою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, є їх надання суб'єктами господарювання, що діють на цьому ринку із застосуванням спеціального обладнання, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

(51) З огляду на наведене, невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2.3. Умови споживання та умови реалізації

(52) Положенням Правил № 190 визначено, що технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі – технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогашіння) та/або централізованого водовідведення.

(53) Пунктом 9 розділу II «Обов'язки виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення та споживача у сфері користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення» Правил № 190 споживач забезпечує виконання технічних умов та підключення об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення згідно із цими правилами.

(54) Розділ III Правил № 190 визначає, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.

(55) Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.

(56) Для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення такі документи:

- заяву;
- опитувальний лист;
- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
- копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
- вкопювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
- копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завіреним підписами керівника проєктної організації та замовника;
- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

(57) Передумовою для приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є визначена виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічна можливість доступу споживачів до відповідних послуг на основі оцінки впливу, визначеної Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», підключення об'єкта за умови дотримання належного рівня надання послуг з урахуванням наявності мереж, їх пропускнув здатності, параметрів тиску, спроможності очисних споруд.

(58) За відсутності технічних можливостей для надання послуг централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення відмовляє у приєднанні.

(59) Можливість доступу до таких послуг в майбутньому визначається генеральним планом відповідного населеного пункту щодо систем централізованого питного

водопостачання та/або централізованого водовідведення.

(60) У випадку розміщення на одній земельній ділянці кількох промислових підприємств, які скидають стічні води у систему централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення при видачі технічних умов передбачає встановлення контрольних колодязів на мережах водовідведення споживача для кожного з підприємств.

(61) За наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

(62) Собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(63) Строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.

(64) Збільшення ліміту водоспоживання/водовідведення потребує розробки нових технічних умов.

(65) Технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів – підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

(66) Технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.

(67) Проєктно-технічна документація розробляється відповідно до виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічних умов.

(68) Строк розгляду поданої на узгодження проєктно-технічної документації не може перевищувати п'ятнадцяти робочих днів з дня її отримання виконавцем послуги з

централізованого водопостачання / централізованого водовідведення.

(69) Для забезпечення водопостачання об'єкта потрібно влаштування одного водопровідного вводу. В окремих випадках для об'єктів, що потребують дублювання водопостачання і мають протипожежні водопроводи, а також при великих витратах води, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення може дати дозвіл на влаштування додаткових вводів. На кожному вводі мають бути встановлені вузол комерційного обліку води та запірні арматура. Виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення має право визначати призначення вводів (діючих або резервних) і вимагати від споживача ліквідації зайвих вводів або влаштування додаткових. Кількість та призначення вводів визначаються на підставі проєктно-технічної документації.

(70) Приєднання об'єктів безпосередньо до водогонів не допускається.

(71) Не допускається з'єднувати мережі господарсько-питних водопроводів з мережами, по яких транспортується вода непитної якості, а також з мережами нецентралізованого водопроводу.

(72) Підключення нових вводів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, не обладнаних комерційними приладами обліку води, не допускається.

(73) Проєкт на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення подається для узгодження виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення у двох примірниках. Після узгодження проєкту на приєднання перший примірник залишається у виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, а другий - повертається замовнику/споживачу.

(74) У випадках відхилень проєктно-технічної документації від технічних умов та відповідних нормативних документів виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання проєкту на приєднання має надати споживачу лист із зауваженнями та рекомендаціями щодо її доопрацювання або узгодити її із зауваженнями.

(75) Ненадання споживачем виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення доопрацьованої проєктно-технічної документації у тридцятиденний строк з дати отримання ним листа із зауваженнями та рекомендаціями є підставою для відмови у приєднанні.

(76) По завершенню будівельних робіт з влаштування водопровідного вводу та водопровідних пристроїв необхідно здійснити їх прочищення, промивання, випробування, дезінфекцію та повторне промивання.

(77) Роботи з підключення збудованої водопровідної мережі до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення виконуються виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення на платній основі за окремим договором та при умові укладеного договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Якщо промитий трубопровід (водопровідний ввід) не було введено в експлуатацію протягом п'яти діб, даний трубопровід (водопровідний ввід) підлягає повторному промиванню.

(78) Після закінчення робіт з підключення до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення складається акт щодо їх технічної готовності, який підписується замовником, представником виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, іншими зацікавленими сторонами в установленому законодавством порядку та разом з виконавчою документацією передається виконавцю комунальної послуги на зберігання, а другий примірник акта - замовнику.

(79) У разі зміни цільового призначення приміщення та/або запланованих змін господарської діяльності споживачів, якщо вони ведуть до зміни обсягів спожитої питної води та скидів стічних вод, у місячний строк споживачі до дати виникнення змін надають виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення заяву та відповідні документи для одержання технічних умов та внесення змін до договору.

(80) Новий споживач у семиденний строк після прийняття об'єкта повинен письмово повідомити виконавця послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення про прийняття на себе зобов'язань щодо отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення та переукладання акта розмежування майнової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

(81) Водопровідні мережі, що підводять воду для поливання, повинні мати запірні вентиля та вузли комерційного обліку в місці приєднання до систем централізованих питного водопостачання.

(82) У разі неможливості скиду стічних вод з території споживача у систему централізованого водовідведення самопливом застосовуються станції перекачування стічних вод. Для їх спорудження споживачі мають звернутися до виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення для одержання технічних умов на проектування та узгодження проєкту.

3.2.4. Ціна

(83) Пунктом 7 розділу III Правил № 190 визначено, що собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(84) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» з 05.04.2021 введено в дію розрахунок вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» **«Інформація доступ до якої обмежено»** (для населення), згідно якого вартість робіт по підготовці та видачі технічних умов становить:

- водопостачання – 921,60 грн з ПДВ;
- водовідведення – 921,60 грн з ПДВ

(85) При виконанні робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації (для населення) у листопаді, березні застосовується розрахунок вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до мереж водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» **«Інформація доступ до якої обмежено»** з $K = 1,1$, згідно якого вартість вказаних послуг становить:

- водопостачання – 962,70 грн з ПДВ;
- водовідведення – 962,70 грн з ПДВ.

(86) При виконанні робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації (для населення) у грудні, січні, лютому застосовується розрахунок вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до мереж водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» *«Інформація доступ до якої обмежено»* з К = 1,2, згідно якого вартість вказаних послуг становить:

- водопостачання – 1002,60 грн з ПДВ;
- водовідведення – 1002,60 грн з ПДВ.

(87) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» з 05.04.2021 введено в дію розрахунок вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» *«Інформація доступ до якої обмежено»* (для юридичних осіб та установ), згідно якого вартість робіт по підготовці та видачі технічних умов становить:

- водопостачання – 1779,60 грн з ПДВ;
- водовідведення – 1779,60 грн з ПДВ.

(88) При виконанні робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації (для юридичних осіб та установ) у листопаді, березні застосовується розрахунок вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до мереж водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» *«Інформація доступ до якої обмежено»* з К = 1,1, згідно якого вартість вказаних послуг становить:

- водопостачання – 1879,20 грн з ПДВ;
- водовідведення – 1879,20 грн з ПДВ.

(89) При виконанні робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації (для юридичних осіб та установ) у грудні, січні, лютому застосовується розрахунок вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до мереж водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» *«Інформація доступ до якої обмежено»* з К = 1,2, згідно якого вартість вказаних послуг становить:

- водопостачання – 1978,80 грн з ПДВ;
- водовідведення – 1978,80 грн з ПДВ.

(90) Вищевказані розрахунки, які були введені в дію з 05.04.2021 **не змінювалися** протягом 2022, 2023 років, та діяли станом на 17.05.2024 (дата надання відповіді на вимогу про надання інформації від 08.05.2024 № 60-02/2030є), при цьому в листопаді, березні, грудні, січні і лютому **кожного року** (для населення, юридичних осіб та установ) діють розрахунки з коефіцієнтами 1.1 (листопад, березень) та 1.2 (грудень, січень, лютий).

3.2.5. Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)

(91) Відповідно до абзацу одинадцятого пункту 4 Правил № 190 *замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення* - споживач або суб'єкт господарювання, який має намір здійснити будівництво або реконструкцію об'єкта будівництва з подальшим його приєднанням до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

(92) Згідно з пунктом першим розділу III Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.

(93) Враховуючи вищезазначене, споживачі *«Інформація доступ до якої обмежено»* не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в *«Інформація доступ до якої обмежено»*, оскільки ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» є єдиним товариством, яке надає вказані послуги в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, тобто споживачі можуть скористатися послугами лише ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА».

(94) Отже, єдиними учасниками ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* є:

- продавець (виконавець) – ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», яке включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення;
- покупці (замовники) – споживачі, які мають намір підключитися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. *Визначення товарних меж ринку*

(95) У пункті 1.3 Методики визначено, що *товар* – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

(96) *Товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(97) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(98) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(99) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(100) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в

частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є стандартизованими.

(101) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який їх надає виключно в межах балансової належності систем водопостачання та водовідведення.

(102) Враховуючи споживчі, технічні, експлуатаційні властивості та характеристики, умови використання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також умови їх надання, вони не мають аналогів та не можуть бути замінені іншими послугами.

(103) Отже, централізоване водопостачання та централізоване водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є послугами, які не мають замінників, а відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.

(104) За таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які не мають товарів - замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(105) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

(106) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(107) Пунктом 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 р. № 307 (далі – Ліцензійні умови), визначено наступні терміни:

- централізоване водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води;
- система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
- система централізованого водовідведення (каналізація) - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів

питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

(108) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(109) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.

(110) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.

(111) На території *«Інформація доступ до якої обмежено»* відсутні конкуренти що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення проводиться виключно системою трубопроводів, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА».

(112) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних систем, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

(113) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

(114) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є територія *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких

послуг своїм абонентам (споживачам).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(115) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

(116) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(117) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.

(118) Протягом періоду з квітня 2021 року (введення в дію розрахунку вартості робіт по підготовці та видачі технічних умов на підключення до систем водопроводу, каналізації ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» «*Інформація доступ до якої обмежено*») по травень 2024 (дата останньої відповіді ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА») ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(119) Часовими межами досліджуваного ринку визначено період з квітня 2021 року по травень 2024 року, тобто проміжок часу, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту і пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

(120) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(121) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про природні монополії» *природна монополія* – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(122) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» визначено, що відповідно до цього закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(123) Отже, ринок в даній сфері діяльності знаходиться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені в абзаці першому частини другої статті 1 Закону України «Про природні монополії».

(124) Внаслідок технологічних особливостей водопостачання та водовідведення, а

також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідних та каналізаційних систем, конкуренція на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення – відсутня, тому потенційні конкуренти у Товариства відсутні.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

(125) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

(126) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(127) Як було зазначено вище, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – *«Інформація доступ до якої обмежено»*.

(128) Відповідно до пункту 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» діяльність у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.

(129) При цьому, внаслідок технологічних особливостей ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, конкуренція на ньому відсутня.

(130) Отже, бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(131) Враховуючи викладене, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» в територіальних межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), не має конкурентів на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а відтак споживачі не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

(132) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(133) Таким чином, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» у період з квітня 2021 року по травень 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(134) Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення протягом досліджуваного періоду з квітня 2021 року по травень 2024 року регулювалась, зокрема:

- Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.02.2002 № 2918-III (далі – Закон¹);
- Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12.01.2023 № 2887-IX;
- Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 № 1314-VII (далі – Закон²);
- Правилами № 690;
- Правилами № 190;
- Технічним регламентом законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 94 (далі – Технічний регламент № 94);
- Технічним регламентом засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 163 (далі – Технічний регламент № 163);
- Порядком ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженим наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211 (далі – Порядок).

(135) Відповідно до пункту 1 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2 до Правил № 190), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.

(136) Згідно з пунктом 9 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;

- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

(137) Відповідно до пункту 1 розділу V «Порядок обліку та визначення обсягів спожитих послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, **за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.**

(138) При цьому, додатком 2 до Правил № 190 є типова форма технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(139) Зазначені технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості (в яких відображається інформація про замовника та об'єкт будівництва);
- умови водопостачання (в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо);
- умови водовідведення (в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови).

(140) Пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» типової форми технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення (додаток 2 до Правил № 190) передбачено, що у таких технічних умовах зазначається: *«на водопровідному вводі комерційний облік обладнати _____ **(місце установки, тип лічильника, діаметр)**»* (мова оригіналу).

(141) При цьому, статтею 41 Закону¹ встановлено, що підприємства питного водопостачання незалежно від форми власності ведуть первинний контроль якості питної води та здійснюють комерційний облік послуг з централізованого питного водопостачання, безстроково зберігають первинні дані та безоплатно надають їх центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади в межах їх повноважень, визначених законами України.

(142) Облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, **що відповідають вимогам технічних регламентів.**

(143) Пунктом 6 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *засоби вимірювальної техніки* – засоби вимірювань, вимірювальні системи, матеріальні міри, стандартні зразки та будь-які частини засобів вимірювань або вимірювальних систем, якщо ці частини можуть бути об'єктом спеціальних вимог та окремого оцінювання відповідності.

(144) Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *затвердження типу засобу вимірювальної техніки* – рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип засобу вимірювальної техніки

відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.

(145) Пунктом 23 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *тип засобу вимірювальної техніки* – сукупність засобів вимірювальної техніки того самого призначення, які мають один і той самий принцип дії, подібну конструкцію та виготовлені за тією самою технічною документацією.

(146) Згідно з частиною першою та четвертою статті 8 Закону² у сфері законодавчо регульованої метрології застосовуються засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам щодо точності, регламентованим для таких засобів, у встановлених умовах їх експлуатації.

(147) Законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та в продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності цьому закону та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.

(148) Відповідно до частини другої статті 16 Закону² призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, про видані ними сертифікати перевірки типу засобів вимірювальної техніки.

(149) Сертифікат затвердження типу засобу вимірювальної техніки є документом, який засвідчує, що тип засобу вимірювальної техніки затверджено.

(150) Порядок ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки встановлюється нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності.

(151) Технічними регламентами можуть встановлюватися вимоги щодо надання призначеними органами з оцінки відповідності іншої інформації, пов'язаної з виконанням ними процедур оцінки відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки.

(152) Технічний регламент № 94 встановлює вимоги, яким повинні відповідати засоби вимірювальної техніки, які призначені для застосування у сфері законодавчо регульованої метрології, коли вони надаються на ринку та/або вводяться в експлуатацію для виконання завдань, пов'язаних з вимірюваннями.

(153) Технічний регламент № 163 встановлює вимоги до засобів вимірювальної техніки та розроблений на основі Директиви 2014/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно надання на ринку вимірювальних приладів.

(154) Згідно з пунктами 11 та 12 Технічного регламенту № 94 засоби вимірювальної техніки повинні відповідати положенням, що регулюють їх введення в експлуатацію з урахуванням місцевих кліматичних умов. Для цього необхідно вибрати відповідні верхню і нижню межі температури з таблиці 1 додатка 2 і визначити умови вологості

(з конденсацією або без конденсації), а також врахувати відкритість чи закритість передбачуваного місця використання.

(155) Якщо для засобів вимірювальної техніки визначені різні класи точності:

- 1) у національних стандартах або технічних специфікаціях для певних засобів вимірювальної техніки можуть бути зазначені класи точності, які слід використовувати для певної сфери застосування таких засобів;
- 2) в усіх інших випадках визначаються класи точності, які повинні використовуватися для певної сфери застосування засобів вимірювальної техніки в межах визначених класів точності, за умови, що використання всіх класів точності дозволяється на території України.

(156) У випадках, зазначених у підпунктах 1 або 2 цього пункту, можуть бути використані засоби вимірювальної техніки більш високого класу точності, якщо власник робить такий вибір.

(157) Аналогічні положення також містяться у пунктах 10 та 11 Технічного регламенту № 163.

(158) Відповідно до пункту 2 Порядку Реєстр затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Реєстр) є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи засобів вимірювальної техніки.

(159) Згідно із пунктом 3 Порядку формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом унесення відомостей про затверджені типи засобів вимірювальної техніки та доповнень до них.

(160) Відповідно до пункту 4 Порядку ДП «Укрметртестстандарт» забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму вебсайті.

(161) Отже, для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватись **будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру**. При цьому, обрання класу точності засобу вимірювальної техніки є **виключним правом його власника** - споживача таких послуг.

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

5.1. Обставини справи

(162) Листом від 26.02.2024 № 1-03/09-693 (вх. Відділення від 27.02.2024 № 60-01/768) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» надало до Відділення 10 копій технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, з числа виданих ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» протягом 2023 року.

(163) За результатами аналізу таких технічних умов Відділенням встановлено, що в пункті 8 розділу «умови водопостачання» технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення від 07.03.2023 № 09, від 23.03.2023 № 11, від 26.04.2023 № 26 та від 05.12.2023 № 120 вказано на водопровідному вводі комерційний облік обладнати «на вводі приміщення: комерційний лічильник електромагнітний Qз–2,5 м³/год, d-15мм; **діапазон вимірювань**

R = 800; з опцією дистанційного зняття показників» (метрологічний клас точності «D» **(найвищий)**).

(164) При цьому, необхідно зазначити, що вартість засобу вимірювальної техніки метрологічного класу «D» значно перевищує вартість засобу вимірювальної техніки метрологічного класу «A», «B» та навіть «C», які також занесені до Реєстру затверджених типів вимірювальної техніки.

(165) Порівняльна інформація щодо вартості лічильників холодної води різних діапазонів вимірювання (R=80 (метрологічний клас точності B), R=160 (метрологічний клас точності C) та R=800 (метрологічний клас точності D)), використана з даних Інтернет-ресурсів, зокрема, даних АКВАТЕХ КОМФОРТ (головним напрямком яких є, зокрема, продаж лічильників води) та ргом UA, що зафіксовано актами фіксації інформації від 15.03.2024 (для прикладу).

(166) Вартість лічильників холодної води виробництва, зокрема «Arator Powogaz» у березні 2024 року становить:

R=80 (метрологічний клас точності B):

- лічильник холодної води 1/2" JS 1.6-02 Smart + Powogaz (Польща) – **787,00 грн** (зі знижкою -6%);

R=160 (метрологічний клас точності C):

- лічильник холодної води 1/2" JS SMART C+(R 160) Powogaz (Польща) – **1826,00 грн** (зі знижкою -6%);
- лічильник холодної води 3/4" JS-4-02 SMART C+ (R160) Powogaz (Польща) – **2007,00 грн** (зі знижкою -6%);

R=800 (метрологічний клас точності D):

- ультразвуковий лічильник води PoWoGaz Ultrimis 2,5 DN15 – **11 041,98 грн**.

(167) За результатами порівняльного аналізу цін, вартість лічильнику холодної води виробництва «Arator Powogaz» діапазону вимірювання R=800 (метрологічний клас точності D), в порівнянні з вартістю лічильників холодної води діапазону вимірювання R=80 (метрологічний клас точності B) та навіть R=160 (метрологічний клас точності C), є вищою **на щонайменше 9034,98 грн**, тобто у понад 10 разів.

(168) Наведене свідчить, що вартість лічильнику холодної води діапазону вимірювання R=800 (метрологічний клас точності D), суттєво різниться у порівнянні з вартістю лічильників холодної води діапазону вимірювання R=80 (метрологічний клас точності B) та R=160 (метрологічний клас точності C).

(169) При цьому, споживач має право самостійно обирати, зокрема діапазон вимірювання (клас точності) засобу обліку, з переліку занесених до Державного реєстру України засобів вимірювальної техніки із врахуванням вихідних даних, отриманих від виробника, та рекомендацій.

(170) Також, чинними законодавчими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення жодних обов'язкових вимог щодо встановлення лічильника води певного діапазону вимірювання R=80, R=160 та R=800 (метрологічного класу точності «B» «C», «D») **не передбачено**.

(171) Отже, чинними нормативно-правовим актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не передбачено обмежень діапазону вимірювання (класу точності) для засобів вимірювальної техніки, що встановлюються

споживачами. Тобто, для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватися будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.

(172) При цьому, без виконання споживачем (замовником) встановлених ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» в технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення від 07.03.2023 № 09, від 23.03.2023 № 11, від 26.04.2023 № 26 та від 05.12.2023 № 120 умов на водопровідному вводі комерційний облік обладнати *«на вводі приміщення: комерційний лічильник електромагнітний Qз–2,5 м³/год, d-15мм; діапазон вимірювань R = 800; з опцією дистанційного зняття показників» (метрологічний клас точності «D» (найвищий))*, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, споживач (замовник технічних умов) не зможе здійснити приєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», що в подальшому може призвести до неможливості отримання споживачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

5.2. Неможливість вчинення таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

(173) Враховуючи вищевикладене, Відділенням встановлено, що характерною рисою відносин ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» із споживачами його послуг є нав'язування їм своєї поведінки та певних умов, які останні змушені виконувати задля отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(174) Зазначені дії ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» свідчать про спрямованість на задоволення інтересів лише однієї сторони – вказаного комунального підприємства за рахунок інтересів другої – споживачів.

(175) Така поведінка ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» стала можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*.

(176) Завдяки монопольному (домінуючому) становищу ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» мало можливість нав'язувати споживачам певні умови в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання цих послуг, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.

(177) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монополю владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

6. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

(178) Встановлення ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення комерційного/розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання $R=800$ (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, може призвести до додаткових витрат споживачів, які користуються послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, та, як наслідок, до ущемлення їх інтересів при отриманні вказаних послуг (у зв'язку з обмеженням вибору засобу вимірювальної техніки та порівняно більшими витратами на засіб вимірювальної техніки необхідного діапазону вимірювання (класу точності)).

(179) Такі дії ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця таких послуг.

(180) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо придбання таких послуг, інакше ніж у ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних для споживачів наслідків.

(181) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(182) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

(183) Таким чином, дії ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення комерційного/розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання $R=800$ (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним

(домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(184) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» листом від 06.06.2024 № 1-03/09-1802 (вх. Відділення від 07.06.2024 № 60-01/2144) надало наступні заперечення до змісту Подання (далі – Заперечення).

(185) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» зазначило у Запереченнях, що надає послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення лише незначній кількості споживачів (населення) населених пунктів **«Інформація доступ до якої обмежено»**, а саме які проживають в садових й дачних товариствах (кооперативах), а також в будинках котеджного типу, які розташовані поблизу **«Інформація доступ до якої обмежено»** відразу за територіальними межами міста згідно Генерального плану, але мають юридичну адресу в межах земель **«Інформація доступ до якої обмежено»** та **«Інформація доступ до якої обмежено»** сільських рад. Безпосередньо в населених пунктах комунальні послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надають інші комунальні підприємства для **«Інформація доступ до якої обмежено»**.

(186) Комунальні мережі водопостачання та водовідведення громади **«Інформація доступ до якої обмежено»** прокладені в територіальних межах міста згідно Генерального плану, а підведення інженерних мереж до вищевказаних територій виконані безпосередньо споживачами та садовими й дачними товариствами, дані мережі є приватними та не обслуговуються нашим підприємством.

(187) Наведені заперечення Товариства не можуть бути прийняті до уваги, оскільки листом від 13.03.2024 № 1-03/09-878 (вх. Відділення від 15.03.2024 № 60-01/1028) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» зазначало, що між ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та Білоцерківською міською радою було укладено концесійний договір про передачу в концесію цілісного майнового комплексу, що забезпечує вироблення послуг у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(188) Згідно з пунктом 2 вказаного договору ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» забезпечує послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення всі категорії споживачів, що мешкають або знаходяться на території наступних населених пунктів, зокрема, **«Інформація доступ до якої обмежено»**.

(189) Крім того, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» зазначало, що ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», як виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, видає технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, **які перебувають у нього на балансі та ним обслуговуються**. Відповідно, територіальними межами діяльності ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є **«Інформація доступ до якої обмежено»**, оскільки по території вказаних населених

пунктів проходять системи, які перебувають у ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» на балансі.

(190) Таким чином, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» у період з квітня 2021 року по травень 2024 року в межах **«Інформація доступ до якої обмежено», де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам)**, займало монополічне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

(191) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» зазначило у Запереченнях, що згідно з Правилами № 190 технічні умови обов'язково включають умови водопостачання, а саме: потреба води в м³ на добу; максимальні витрати в л/сек, з урахуванням витрат на пожежогашіння. Як показує практика, дані цифри значно **перевищують фактичне використання**. Діапазон невідповідності може сягати **до 30 відсотків** запланованого обсягу.

(192) У разі встановлення лічильника води нижчого класу точності споживач повинен буде заявити про зміни в господарській діяльності, що призведе до зміни в обсягах спожитої води та необхідності одержання нових технічних умов. Дані дії змусять споживача сплачувати додаткові кошти за внесення змін в проектну документацію та відповідно придбання нового лічильника.

(193) Лічильник вищого класу точності, за своїми технічними характеристиками може забезпечити якісний облік на мінімальних обсягах використання та відповідно забезпечує максимальне споживання послуг та не потребує внесення змін до технічних умов.

(194) Наведені заперечення Товариства не можуть бути прийняті до уваги, оскільки воно не надало до Відділення жодного документального підтвердження своєї позиції.

(195) При цьому, відповідно до пункту 20 розділу III Правил № 190, у разі зміни **цільового призначення приміщення та/або запланованих змін господарської діяльності споживачів**, якщо вони ведуть до зміни обсягів спожитої питної води та скидів стічних вод, у місячний строк споживачі до дати виникнення змін надають виконавцю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення заяву та відповідні документи для одержання технічних умов та внесення змін до договору.

(196) Згідно з підпунктом 4 пункту 2 розділу II Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 № 316, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15.01.2018 за № 56/31508 (далі – Правила № 316), споживачі повинні у разі зміни у своєму водовідведенні (зміна технологічних процесів або зміна **на 30 % і більше** попередніх обсягів водовідведення, виконання будівельних робіт на території об'єкта (у разі якщо воно впливає чи може вплинути на виконання споживачем вимог до скиду, виданих виконавцем), приєднання субспоживача тощо) повідомляти виконавця у семиденний строк про виникнення таких змін та вносити відповідні зміни до договору.

(197) Отже, незначні зміни (**до 30 % від запланованих**) обсягів споживання питної води та скидів стічних вод не потребують одержання споживачем нових технічних умов

та внесення відповідних змін до договору.

(198) Крім того, як було зазначено вище, чинним законодавством передбачено, що для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватись **будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру**. При цьому, обрання класу точності засобу виміральної техніки є **виключним правом його власника** - споживача таких послуг.

(199) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» в Запереченнях повідомило, що випадків коли через високу вартість засобу виміральної техніки (лічильника води) замовник технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення повністю відмовився від приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення не було. Усі замовники технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в подальшому стали споживачами послуг ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(200) Замовникам (споживачам), в яких має місце скрутне матеріальне становище або наявність будь яких пільг, ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» умовно «йде на зустріч» шляхом внесення змін до розробленої документації стосовно заміни вузла обліку в бік меншого класу точності, в свою чергу менш вартісного.

(201) Отже, на думку ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», в його діях, які полягають у встановленні в технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення комерційного/розподільчого електромагнітного засобу виміральної техніки з діапазоном вимірювання R-800 (метрологічний клас точності «D», не вбачається ущемлення інтересів споживачів на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(202) У зв'язку з чим, при визначенні базового розміру штрафу ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» просило не застосовувати пункт 3 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу та не враховувати суму доходу (виручки) на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(203) Наведені заперечення Товариства не можуть бути прийняті до уваги, оскільки пунктом 3 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що **якщо порушення призвело чи може призвести** до недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів **не лише на ринку, на якому мали місце дії (бездіяльність) відповідача, а й на іншому пов'язаному з ним ринку** дохід (виручка), пов'язаний з порушенням, визначається як сума доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення відбулося недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів.

(204) При цьому, у разі не виконання умов щодо встановлення комерційного/розподільного електромагнітного засобу виміральної техніки з діапазоном вимірювання R=800 (метрологічний клас точності «D») встановлених в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» такі споживачі не мали б змогу приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення

ТОВ «БЛОЦЕРКІВВОДА» та в подальшому отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(205) Водночас зазначена ТОВ «БЛОЦЕРКІВВОДА» інформація про приєднання всіх замовників до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення Товариства лише **підтверджує факти ущемлення інтересів споживачів** ТОВ «БЛОЦЕРКІВВОДА» при отриманні послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, у зв'язку з обмеженням вибору засобу вимірювальної техніки та **порівняно більшими витратами на засіб вимірювальної техніки** необхідного діапазону вимірювання (класу точності).

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ

(206) Отже, зібраними у справі № 397/60/67-рп/к.24 доказами доводиться, а запереченнями відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії ТОВ «БЛОЦЕРКІВВОДА», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення комерційного/ розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R=800 (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(207) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

9. РОЗРАХУНОК РОЗМІРУ ШТРАФУ

(208) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(209) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

(210) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік,

що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрійного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом.

(211) Відповідно до інформації, наданої Головним управлінням ДПС у Київській області листом від 14.05.2024 № 9799/5/10-36-04-04-05 (вх. Відділення від 16.05.2024 № 60-01/1194кі), чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» за 2023 рік складає **«Інформація доступ до якої обмежено» грн** (двісті п'ятнадцять мільйонів чотириста двадцять вісім тисяч) гривень.

(212) Пунктом 1 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468 (далі – Порядок визначення розміру штрафу), передбачено, що базовий розмір штрафу визначається з урахуванням:

- 1) необхідності вилучення доходу (виручки), отриманого внаслідок порушення (за наявності та можливості обрахувати у грошовому виразі);
- 2) забезпечення стримуючого ефекту.

(213) Пунктом 3 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що **якщо порушення призвело чи може призвести до недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів не лише на ринку, на якому мали місце дії (бездіяльність) відповідача, а й на іншому пов'язаному з ним ринку** дохід (виручка), пов'язаний з порушенням, визначається як сума доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення відбулося недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів.

(214) Згідно з підпунктом 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, зловживань монополієм (домінуючим) становищем: за вчинення порушень, передбачених пунктами 1, 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (крім порушень, визначених в підпункті 2 цього пункту), базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі **до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів**, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи. Найбільш негативний вплив на конкуренцію, що призводить до врахування частки доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, в найбільшому розмірі, створюють узгоджені дії між конкурентами, передбачені пунктами 1, 2 та 3 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(215) За інформацією, наданою ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» листом від 17.05.2024 № 1-03/09-1493 (вх. Відділення від 20.05.2024 № 60-01/1878), протягом 2023 року (з **01.01.2023 по 31.12.2023**) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» видало технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у кількості **«Інформація доступ до якої обмежено» шт.** на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(216) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» листом від 17.05.2024 № 1-03/09-1493 (вх. Відділення від 20.05.2024 № 60-01/1878), протягом 2023 року Товариством було реалізовано товарів/послуг за наступними класифікаціями видів економічної діяльності:

- 36.00 забір, очищення та постачання води – надано послуг на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн («Інформація доступ до якої обмежено» гривень «Інформація доступ до якої обмежено» копійок)**;
- 37.00 каналізація, відведення й очищення стічних вод – надано послуг на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн («Інформація доступ до якої обмежено» гривень «Інформація доступ до якої обмежено» копійки)**.

(217) З огляду на те, що дії ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення комерційного/розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R=800 (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення **можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів на ринках послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення**, адже у разі не виконання умов встановлених ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення щодо встановлення комерційного/розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R=800 (метрологічний клас точності «D») **об'єкт споживача не буде підключено** до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та як наслідок споживач не матиме змоги користуватися послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(218) Таким чином, для визначення базового розміру штрафу Відділенням визначено **сума доходу (виручки) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення можливе ущемлення інтересів споживачів**, а саме:

- сума доходу (виручки), пов'язаного з порушенням ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» за 2023 рік, становить **«Інформація доступ до якої обмежено» грн;**
- сума доходу (виручки), на ринку на якому внаслідок порушення можливе ущемлення інтересів споживачів, становить **«Інформація доступ до якої обмежено» грн + «Інформація доступ до якої обмежено» грн = «Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(219) Отже, базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі **«Інформація доступ до якої обмежено» * 10% * 2/3 = «Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(220) Пунктом 1 Розділу V Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин. У разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.

(221) ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» визнало вчинення порушення передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної

конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹ та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 року за № 90/299 (зі змінами), Порядком визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468, адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**; **«Інформація доступ до якої обмежено»**) у період з квітня 2021 року по травень 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі товариства з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**; **«Інформація доступ до якої обмежено»**), які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення комерційного/розподільного електромагнітного засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R=800 (метрологічний клас точності «D»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ**

до якої обмежено», де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які знаходяться на балансі товариства з обмеженою відповідальністю «БЛЮЦЕРКІВВОДА» та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «БЛЮЦЕРКІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація доступ до якої обмежено»*; *«Інформація доступ до якої обмежено»*) штраф у розмірі 50 000 (п'ятдесят тисяч) гривень.

4. Зобов'язати товариство з обмеженою відповідальністю «БЛЮЦЕРКІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація доступ до якої обмежено»*; *«Інформація доступ до якої обмежено»*) у двомісячний строк із дати отримання рішення в цій справі припинити порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 5 календарних днів із дня його припинення з наданням підтвердних документів.

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа на яку накладено штраф рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною тринадцятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу та пені суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу, пені.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право повністю або частково оскаржити рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене статтею 48 цього закону, до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Зазначений строк не підлягає поновленню.

**Голова адміністративної колегії –
в.о. голови відділення**

Андрій КАШНІКОВИЧ